لە میحرابی بێماناییدا.. حەمید کورەچی

قوداسی بەفر و پەڕەی زەرد

لە جیهانی فرانس کافکادا، دەمامکەکان لاناچن بۆ ئەوەی ڕوخسارەکان دەربخەن، بەڵکو لادەچن بۆ ئاشکراکردنی دەمامکگەلێکی تری بێڕەنگتر و کاڵتر. لە هەردوو ڕۆمانی "دادگاییکردن" و "قەڵا"دا، بیرۆکراسی لە سیستمێکی کارگێڕی سادەوە دەگۆڕێت بۆ "ئایینێکی ڕەش"ی خودانەناس، کە تێیدا کاغەز پیرۆزییە، چاوەڕوانی نوێژە، و گەندەڵییش ئەو گەوهەرە شاراوەیەیە کە لە بێدەنگیی هۆڵەکاندا خۆی کۆ کردوە.

خنکان لە نێو دیوارەکاندا و لوورەی بۆشایی

لە "دادگاییکردن"دا، دەسەڵات وەک قەچەخەرێک (دڕندەیەک) دەردەکەوێت کە لە ناو کۆڵان و ڕێڕەوە تەنگەکاندا ڕاوی نێچیرەکەی دەکات؛ چۆنکە گەندەڵی لێرەدا "ستوونی"یە، لە ئاسمانی دادوەرە تەمومژاوییەکانەوە بەسەرتا دەبارێت بۆ ئەوەی لە ژوورە داخراوە بێ پەنجەرەکاندا هەناسەت ببڕێت. بەڵام لە "قەڵا"دا، مەتەکەکە بە شێوەیەکی "ئاسۆیی" تەشەنە دەکات؛ ئەوە "گەندەڵیی مەودایە". دەسەڵات لە پشتی تۆوە نییە، بەڵکو "لەوێیە"، لە پشتی تەمەکەوە، لەسەر گردەکە، لە ناو قەڵایەکدا کە چاو دەیبینێت و پێ نایگاتێ. ئەو بەفرەی گوندەکە دادەپۆشێت تەنها کەشوهەوا نییە، بەڵکو هێمایەکە بۆ ئەو ساردییە کارگێڕییەی کە ڕۆحی غەریبەکان دەیبەستێت، و هاوارەکانیان دەگۆڕێت بۆ چرپەیەک کە سپێتیی بەفرەکە دەیلووشێت.

بێڕەناباسی" و ئەو نامانەی بە مردوویی لەدایک بوون

نێردراو "بێڕەناباسی" وەک ئایکۆنێکی وێڵبوونی بوونیادی (ئێکزیستانسیالی) دەردەکەوێت؛ ئەو پردێک نییە لە نێوان "K" و قەڵاکەدا، بەڵکو "ئاوێنەی نەبوونە". دەستپێوەگرتنی "K" بەو کابرایەوە لەبەر نەزانینی نییە بە گەوهەرە لەرزۆکەکەی، بەڵکو هاوشێوەی دەستپێوەگرتنی قومارچییەکە بۆ کۆتا وەرەقی دەستیەوە، لە کاتێکدا دەزانێت دۆڕاوە، بەڵام یاری پێدەکات تەنها بۆ دواخستنی چرکەساتی داننان بە شکستدا. گەندەڵی لە جیهانی کافکادا

لەم “ئومێدە ژەهراوییە”دا بەرجەستە دەبێت؛ کە نامەیەکت پێبدرێت کە ناخوێندرێتەوە، و ژوانێکت لەگەڵ کەسێکدا بۆ دابنرێت کە نایەت، و بە “غەریبی” بمێنیتەوە لە شوێنێکدا کە پێداگری دەکات لەسەر ئەوەی خۆی بانگهێشتی کردوویت.

پرۆسەی وەرگێڕانەوەی “K”.. لە مرۆڤەوە بۆ مەلەف

تراژیدیا گەورەکە لە ستەمەکەدا نییە، بەڵکو لە “توانەوە”دایە. لە کۆڕانە تاریکەکانی بیرۆکراسیی کافکایدا، مرۆڤ لە بوونی وەک گۆشت و خوێن دەوەستێت بۆ ئەوەی ببێت بە “ڕێکارێکی کارگێڕی”. گەندەڵیی ڕاستەقینە ئەم ئامێرییە کە لە خولانەوە ناکەوێت بە بەرهەمهێنانی “هیچ. “K” شەڕی مرۆڤەکان ناکات، بەڵکو شەڕی “شەبەنگە” یاسایی و کەمەڕایەتییەکان دەکات، کە تێیدا بەرپرسەکە تەنها دەنگدانەوەی بەرپرسێکی ترە، و ڕاستیش ئەوەیە کە ئەرشیف بڕیاری لەسەر دەدات، تەنانەت ئەگەر واقیعیش پێچەوانەی ئەوە بێت.

کافکا ترازیدیای مرۆڤی هاوچەرخی کێشاوە کە لە دەرگای “دادپەروەری” دەدات و بە دادگایەکی داخراوی دەبینێتەوە، و لە دەرگای “ئینتیما و سەرپشکبوون” دەدات و بە گوندێکی بەستەڵەک دەیزانێت. ئەمە بیرۆکراسییە کاتێک دەبێتە چارەنووس؛ کە تێیدا سزاکە پێش تاوانەکە دەست پێدەکات، و گەیشتنیش مەحاڵە چونکە ڕێگاکە خۆی لە ژێر پێی ڕێبوارەکاندا دادەڕمێت و دەخورێت.

خەیاڵی کافکا مەکە وەک ئەدیبێکی دەستبەتاڵ لە قاوەخانەیەکی بۆهێمیدا، بەڵکو وەک فەرمانبەرێک کە پێشبڕکێ لەگەڵ کاتدا دەکات. کافکا لە “دامەزراوەی بیمەی قەزاکانی کرێکاران” لە پراگ کاری دەکرد، کە خۆی بە ب□□□ب□□□□و□ نازناوی “نووسینگەی بەدبەختی” لێنابوو.
لێرەوە دەزانین کە “مەتەکەی کافکایی” لە خۆڕا و تەنها لە خەیاڵێکی پەتییەوە نەهاتووە، بەڵکو ڕاپۆرتێکی ڕۆژانە بووە کە بە جەستە و دەماری خۆی دەینووسییەوە.

لە ڕۆمانی “دادگاییکردن”دا، مردن بڕاوە و یەکلاکەرەوە بوو، وەک شمشێر تیژ بوو، کۆتایی بە ئازارەکان دەهێنا. بەڵام لە “قەڵا”دا، دڵڕەقییەکە لەوەدایە کە دەسەڵات تۆ ناکوژێت، بەڵکو دەتهێڵێتەوە تا بە چاوەڕوانی “خۆت خۆت بکوژیت”. ئەو تەنها ئومێدت پێدەبەخشێت بۆ ئەوەی مانەوەت لە ناو یارییەکەدا مسۆگەر بکات، پاشان ئەوەت پێدەدات کە دەتەوێت لەو چرکەساتەی کە چیتر خۆت بوونت نەماوە بە

ئەوەی چێژی لێببینیت.

ئەمەیە سەرکەوتنی تەنزئامێز و لۆشمەی بیرۆکراسی: ئەوەی “کاغەزەکە”ت دەستبکەوێت و “ژیان” بەخت بکەیت.

مالمۆ

05-06-2026